

#vistårinteut

*»Min mamma är blind på ena örat
och min pappa odlar bomber.«*

*Rapport om rättsosäkerhet i asylprocessen
för ensamkommande barn och unga.*

#vistårinteut

Rapport om rättsosäkerhet i asylprocessen för ensamkommande barn och unga.

YRKES- OCH VOLONTÄRNÄTVERKET #VISTÅRINTEUT (VSIU) startades i september 2016 av fyra personer; en lärare, två socionomer och en socialpedagog. Omgående anslöt sig fler och i dagsläget innefattar nätverket cirka 9 000 professionella och ideella personer som möter ensamkommande barn och ungdomar. Här ingår lärare, socionomer, boendepersonal, läkare, psykologer, pedagoger, gode män, kuratorer, skolsköterskor, sjuksköterskor, barnmorskor, jurister, familjehem, fotbollstränare, handbollstränare, rektorer och många andra. Vi möter ensamkommande barn och unga på våra arbetsplatser, i våra verksamheter – skola, HVB-hem, familjehem, socialtjänst, BUP-mottagningar, skolsköterskemottagningar och i våra hem.

Utöver ett brett yrkeskunnande bland nätverkets medlemmar, finns även en medvetenhet om att Sverige har förbundit sig att följa ett antal internationella lagar och konventioner som reglerar behandlingen av unga asylsökande; FN:s flyktingkonvention från 1951, FN:s konvention om barnets rättigheter, EU:s asylprocedurdirektiv samt Europakonventionen för mänskliga rättigheter.

Sedan september 2016 har vi mottagit hundratals berättelser av nätverkets medlemmar där det blivit tydligt att rättssäkerheten satts ur spel för ensamkommande i asylprocess. Därför har vi under juni och juli 2017 samlat in och ställt samman ett drygt hundratal fall som vi ser som representativa för hur asylprocessen går till i verkligheten.

Sammanställningen visar att Sveriges mottagande av asylsökande uppvisar fel och brister som på många sätt strider mot EU:s asylprocedurdirektiv och Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Bilagan pekar på paragrafer i asylprocedurdirektivet som inte följts på ett tillfredsställande och rättssäkert sätt.

#vistårinteut 10 september 2017

Innehållsförteckning

Metod och material	sidan 4
Åldersuppskrivningar	sidan 5
Tolkar	sidan 13
Handläggare, beslutsfattare och domstolar	sidan 17
Ombud och gode män	sidan 23
Källor.....	sidan 29
<i>Bilaga</i>	
EU:s asylprocedurdirektiv	sidan 31

Metod och material

Metod

Under perioden 2017-06-23 och 2017-08-10 har yrkes- och volontärnätverket Vi står inte ut (VSIU) genom Stina Berge samlat in uppgifter som rör olika aspekter av rättssäkerheten i asylprocessen för ensamkommande barn och unga. Huvudsakligen är informanterna medlemmar i VSIU men information har även skickats från enskilda gode män.

Material

Materialiet består av utredningar, beslut och berättelser som skickats skriftligt per mail. Språkliga korrigeringar är gjorda. Alla fall är belagda med ärendenummer, tid, plats och kontaktuppgifter till informanter och har granskats av asylrättsjuristen Lotta Lagnander.

Av cirka 250 inkomna fall har vi valt ut 122 fall. Kriterierna för urvalet har sin grund i de konventioner, lagar och regler från UNHCR, EU, svensk lagstiftning och Migrationsverket som ska garantera rättssäkra asylprocesser för barn och unga flyktingar.

Rapporten är uppdelad i fyra teman: åldersuppskrivningar, tolkar, handläggare, beslutsfattare och domstolar samt ombud och gode män.

Etiska överväganden

Asylsökande ensamkommande unga har av informanter/uppgiftslämnare fått frågan om och gett tillåtelse till att använda exempel från den egna asylprocessen. Exempelen är därefter anonymiserade för att säkerställa integriteten. Pronomenet hen används genomgående utom i de fall där det är uppenbart nödvändigt att ange kön, till exempel när rapporten beskriver fenomenet bacha bazi. Tid- och platsmarkörer är borttagna, utom då ursprungsland och vistelseland behöver nämnas för att förtydliga berättelsen. I de fall som berör tolkproblem har vi valt att skriva ut språk för att tydliggöra bristerna.

Trovärdighet

Grunddata finns om varje enskilt fall och tillhandahålls vid behov. Informanterna har deltagit i asylprocessen och är därmed förstahandskällor till informationen.

Åldersuppskrivningar

Från länder i krig och kaos och med en från ytterst bristfällig till obefintlig folkbokföring kommer barn och unga till en situation där de ska bevisa sin identitet och sin ålder. Många har levt som papperslösa flyktingar redan innan de nått Sverige. I till exempel Iran har afghaner inte någon rätt till pass eller ID-handlingar, liknande situation har eritreaner som flytt via Etiopien och Sudan. Från Somalia har barn och unga som kidnappats av Al Shabaab för att användas som soldater ofta flytt direkt från strider och från Etiopien har de flytt ur fångelser där de suttit som straff för att de vägrat gå regimens ärenden. Många har flytt under lång tid och har under flykten fått sina handlingar beslagtagna av gränspolis i olika länder eller uppmanats av människosmugglare att göra sig av med dem.

Vid en asylutredning åligger det den sökande att göra sin identitet sannolik. På grund av omständigheter som ovan har UNHCR i sin *Handbook on guidelines on procedures and criteria for determining refugee status* skrivit in det som kallas "benefit of the doubt", en princip som också Migrationsdomstolen uttalat ska följas. Även i EU:s procedurdirektiv finns skrivningar om tvivelsmålets fördel: uppgiven ålder ska gälla vid minsta tvivel. Då det är i princip omöjligt för barn att fly från kaos och våld och samtidigt bära med sig komplett dokumentation om sig själv ska bedömningen göras med fördel för den asylsökande.

Den 18 februari 2017 upphörde Migrationsverket tillfälligt med sina beslut angående ensamkommande barn och unga i väntan på den nya medicinska åldersbedömningen från Rättsmedicinalverket. Enligt Mikael Ribbenvik berodde stoppet på "att det kom massa ryktesspridningar om det".

I Svenska Dagbladet 27 januari uttalar Susanne Lundström vid Migrationsverket att "myndighetens slutliga åldersbedömning bygger på en mängd olika uppgifter, och att det i dag inte finns några bestämda regler kring vilka bevis som ska hämtas in. [...]. Vi fastställer inte exakt ålder, vi bedömer dels om det är sannolikt att sökande är så gammal som hon eller han säger sig vara och dels om personen är barn, det vill säga över eller under 18 år. Om vi vid den samlade bedömningen fortfarande hyser tvivel om ålder ska vi utgå ifrån att sökande är underårig förutsatt att sökande gjort ett ärligt försök att klargöra sin ålder. Det ska alltså landa till sökandes fördel om det står och väger [...]"

Enligt Migrationsverket bedömer man numera åldern "utifrån all den information vi har fått in, exempelvis skolbetyg, annat intyg och resultatet av den medicinska åldersbedömningen".

Här nedan följer en rad exempel på hur Migrationsverket bryter mot den fria bevisvärderingen när man gång på gång ignorerar de dokument och intyg som ska vägas mot medicinska bedömningar och hur handläggare med stöd av ett enda möte anses göra bättre bedömningar av de sökandes ålder än läkare, lärare, gode män, psykologer, beteendevetare och socionomer som alla träffar den unge i olika situationer och över tid.

A: asylsökande ensamkommande

1.

A uppger åldern 13 vid asylintervjun. Utredaren skriver in A som 14. A förstår inte varför. God man begär ut protokollet. Utsnitt följer här:

Utredaren: – Hur vet du om din ålder?

A: – Mamma berättade om den.

Utredaren: – Vi ändrar åldern till 14 år nu.

A: – Men jag sa att jag är tretton!

Utredaren: Vi bedömer att du är fjorton år gammal åtminstone.

För att fingeravtryck ska få tas måste sökanden ha fyllt 14.

2.

Personal på boende ser en bild på A på Facebook. A har satt sig i en "flott" bil, något som ligger långt utanför A:s levnadsstandard – ett oemotståndligt fototillfälle. Personal meddelar Migrationsverket att A inte kan vara under arton då han setts sitta i en bil. Migrationsverket skriver upp A i ålder och A får avslag.

3.

Socialtjänsten blir anmäld flera gånger för att man har ett oprofessionellt bemötande av ensamkommande. En socialsekreterare bestämmer efter ett möte på 20 minuter att A är äldre än hen uppger och ringer därefter till Migrationsverket och påtalar detta. När A ska lämna lokalen hörs socialsekreteraren yttra: "Det här är ingen liten [person]. Har [A] gått hit från Iran kan [A] gå hem också". Migrationsverket skriver upp A i ålder och hen får avslag. Det finns intyg från lärare med 20 års erfarenhet av att arbeta med unga och boendepersonal som träffat A dagligen i 9 månader och som anser att A har den ålder hen uppgett.

4.

Vid ankomst till Sverige blir A feltranskriberad av persisk tolk via telefon. A upptäcker felet direkt och får efter en timme en afghansk tolk som översätter rätt födelsedatum. Migrationsverkets personal vägrar ändra i databasen. A får information om att när hen inkommer med en taskira kommer åldern att korrigeras. När A lyckas få fram en taskira genom en faster i Afghanistan skickas kopior till Migrationsverket. A:s felaktiga 18-årsdag närmar sig. På uppmaning av Migrationsverket sänder ombudet in taskira i original. Sedan får A veta att ingen ändring kan göras baserat på dessa handlingar. A flyttas först från HVB-hemmet till ett anläggningsboende och förlorar god man. Bor dock fortfarande så att ett buskort gör att A kan upprätthålla skolgång och kontakter med asylpsykiatrin då måendet blir allt sämre. När anläggningsboendet stängs ska A flyttas 100 mil bort, något som i sista stund förhindras genom civilsamhällets försorg.

5.

A har flytt papperslös från tvångsgifte. Kan inte kontakta sin familj utan att utsätta sig för stor fara. Vid asylintervjun upplyses A om möjlighet till medicinsk åldersbedömning och att Migrationsverket inte betalar men att ersättning kan sökas i efterhand. Migrationsverket skickar en kopia på socialnämndsutlåtande, vilket säger att inget indikerar att A har

annan ålder än vad hen uppgivit. Man uppger även om att åldersutredning kan göras men att det är A själv som ska ta initiativet till den. Då inga intervjufrågor eller dokument indikerar att A:s ålder är ifrågasatt och då forskare, advokat- och läkarsamfund avråder från den typen av åldersbedömning som Migrationsverket informerat om eftersom den kan visa fel på så mycket som två år, avråder både ombud och god man A från att genomgå åldersbedömning.

I beslutet från Migrationsverket undertecknat av två personer som aldrig träffat A har 10 månader lagts till på A:s ålder. Ur motivationen: "... finner Migrationsverket inte att den omständigheten att det inte framkommit uppgifter att du skulle ha en annan ålder är att jämställa med att de styrker din uppgivna ålder. Snarare bedömer Migrationsverket att socialtjänstens yttrande inte ger någon hjälp vid bedömningen av om din uppgivna ålder är korrekt. Du har också informerats om möjligheten att genomföra en medicinsk åldersbedömning men avstått från denna".

Trots att A genom vänners vänneryckats få fram ett skolbetyg samt en mängd intyg från läkare, lärare och andra personer i A:s närhet beslutar Migrationsdomstolen att de två handläggare som aldrig träffat A har större auktoritet. Tre veckor efter dom beslutar Skatteverket att A:s uppgifter är trovärdiga och ger A den rätta åldern tillbaka. När A åker till Migrationsverket på Skatteverkets uppmaning för att beställa nytt UT-kort med rätt ålder berättar Migrationsverket att de klippt sönder kortet vid leverans då A "ska betraktas som fortsatt 18". Nu vägrar kommunens socialnämnd att hjälpa A som anses vara över 18 medan kommunens integrations- och flyktingenhet vägrar hjälpa A då folkbokföringen säger att A är under 18.

6.

A genomgår medicinsk åldersbedömning 2016 och bedöms vara 16 år så som A själv uppgivit. På intervju i juni 2017 vill handläggare att A ska genomgå en ny medicinsk åldersbedömning.

7.

A har tolkproblem vid ankomst och blir feltranskriberad. Handläggare säger vid asylintervju på direkt fråga från ombudet att Migrationsverket inte ifrågasätter födelsedatumet och att någon medicinsk åldersbedömning inte behövs. Två månader senare kallas A till medicinsk åldersbedömning. Motiveringen är att det från och med mars 2017 är möjligt att beställa sådana från Rättsmedicinalverket. God man och ombud ifrågasätter Migrationsverkets förfarande samt bristen på säkerhet i åldersutlåtandena och avråder. A blir åldersuppskriven och får avslag.

8.

A försöker med hjälp av sitt ombud att rätta till felaktigheter i protokollet på ett kompletterande utredningssamtal. Något som inte skett trots att ombud kommunicerat felen med Migrationsverket. Handläggaren beslutar att skriva upp A till 18 år med utgångspunkt från foto på taskira där A ser "gammal" ut på fotot enligt handläggaren. Taskiran underkänns dock i övrigt som bevis på identitet. A har begärt medicinsk åldersbedömning för att bevisa sin underårighet men fått avslag i Förvaltningsrätten.

9.

A uppger ålder 15 år vid asylintervjun. Som tiotusentals andra har A fått födelsedatum 970101 när hen passerade Ungern. Det ges slentrianmässigt till ensamkommande eller så uppger de själva denna ålder för att de ska passera och inte stanna i Ungern, något Migrationsverket har vetskap om. På grund av dessa omständigheter uppmanas A att genomgå medicinsk åldersbedömning som vid denna tid genomförs som panoramaröntgen av tänder. A ställer sig positiv till detta. När A infinner sig på kliniken på beställd tid informeras hen om att kliniken just fått direktiv från Socialstyrelsen att inte längre genomföra denna typ av utredning. A:s ombud meddelar våren 2016 till Migrationsverket att A är positiv till åldersutredning. När A har utredningssamtal på Migrationsverket tar handläggaren inte upp frågan om åldersutredning.

I avslagsbeslutet står att A lämnat motstridiga uppgifter beträffande sin ålder och att A inte lämnat in någon

medicinsk åldersbedömning; därför finner man inga skäl att inte tro på de ungerska myndigheternas uppgifter. Dock beslutar Migrationsverket att A är ett år yngre än A var i Ungern.

10.

A får felaktigt transkriberad ålder vid ankomsten. Hen har som stöd för att bevisa sin identitet och ålder ett foto av Koranen där födelsedatum är inskrivet, vaccinationskort från Iran med namn och födelsedatum, intyg från lärare, läkare och skolpersonal. Migrationsverket skriver ändå upp åldern. Vid en medicinsk åldersutredning två år efter ankomst befinns A vara 18 år, vilket är logiskt då hen var 16 vid ankomst enligt egna uppgifter. A får avslag.

11.

A är hazar, synligt handikappad (lätt igenkänd) och mordhotad av sin familj som upprepade gånger hittat A när hen gömt sig i hemlandet och därefter tvingats på flykt igen. Migrationsverket koncentrerar sin asylutredning kring åldersfrågan och ignorerar därigenom A:s asylskäl. A blir uppskriven i ålder och får avslag.

12.

A är analfabet vid ankomsten, blir feltranskriberad men har ingen möjlighet att kontrollera detta. Första registrerat födelsedatum är 1998. Senare konstateras i Migrationsverkets handlingar att rätt transkribering ska vara 1999. Migrationsverket tycker sedan att vad A "sagt om sin ålder är vaga beskrivningar och andrahandsuppgifter". A blir uppskriven i ålder och Migrationsverket ändrar födelsedagen till beslutsdatum. A får avslag.

13.

Ett syskonpar anländer till Sverige 2015. De uppger exakta födelsedagar vid asylansökan, en 1998, en 2000. De lämnar skoldokument, läkarintyg, foton på syskonen under uppväxten med mera. Efter Migrationsverkets utredning har de nu fötts 1997 respektive 1998 och har en åldersskillnad på sju månader. Bägge får avslag.

14.

Asylsökande från Bangladesh har med sig födelsebevis. Migrationsverket erkänner inte födelsebeviset och menar att "eftersom det är mycket vanligt med förfalskade id-handlingar och dokument i Bangladesh är födelsebeviset sannolikt förfalskat". A skrivs upp i ålder med fem månader så att hen blir 18 år samma dag som beslutet fattas. A får avslag.

15.

A blir uppskriven i ålder med motivationen att hen varit inkonsekvent med sina åldersuppgifter. Uppskrivningen grundas på ett räknfel av A:s socialsekreterare. Citat ur protokoll från maj 2015: "Barnet kan ej ange födelsedatum men uppger att h[en] är 16 år gammal. Undertecknad registrerar därför födelsedatumet 1998-xx-xx." Men 16 år 2015 blir födelseår 1999. Ingen har upptäckt räknefelet och när det påpekas ignoreras det. På Migrationsverket vidhåller man att A varit inkonsekvent med åldersuppskrivning som följd. A får avslag.

16.

A är sexton år men skrivs godtyckligt upp till 18 utan annan motivering än att hen inte lyckats bevisa sin ålder. JO påpekar det godtyckliga i åldersuppskrivningen för Migrationsverket. Ombud har yrkat på medicinsk åldersbedömning. Ett annat syskon har också blivit åldersuppskriven vilket innebär att det är månads åldersskillnad mellan syskonen. Migrationsverket har inte visat varför denna orimliga åldersskillnad är mer sannolik än den ålder syskonen angav vid sina asylsamtal; åldrar som stöds av skolbetyg och görs sannolik genom familjefoton och intyg från lärare och idrottsledare. Får avslag.

17.

A blir uppskriven i ålder med sex veckor utan motivering. Får avslag.

18.

A uppger sig vara född 2001 vid asylintervju och placeras i familjehem pga sin låga ålder. A lider av stark PTSD och trauma och har mycket svårt att tala vid utredningssamtalet. Migrationsverket skriver godtyckligt upp A:s ålder med tre år. A får avslag och förlorar sin gode man.

19.

A skrivs upp i ålder med ett år efter att personal på boendet påstår sig ha hört A uttrycka att hen har annan ålder samt att detsamma hörts på skolan. Skolledningen reagerar kraftigt på skolpersonalens påståenden och polisanmäler för förtal. Migrationsverkets åldersuppskrivning kvarstår, helt grundad på hörsägen. A förlorar platsen på boendet och sover i parker hellre än flyttar till Migrationsverkets förläggning då A är livrädd för vuxna män. Suicidal. A får avslag.

20.

Migrationsverket begär in underlag avseende asylsökandens identitet och ålder från socialtjänsten. Begäran ställdes till fel socialtjänst; den felaktiga socialtjänsten skickar in ett intyg trots att de saknar kännedom om A. Ur domen: ”Socialsekreterare xxx har i en skrivelse uppgett att det inte finns något i socialtjänstens dokumentation som kan vara av betydelse för åldersfrågan i ditt ärende. Migrationsverket bedömer att socialtjänstens utlåtande inte kan ligga till stöd för din uppgivna ålder”. A skrivs godtyckligt upp i ålder och får avslag.

21.

A som levt som flykting sedan ett och ett halvt års ålder skrivs upp från 16 till 18 med stöd av medicinsk åldersbedömning, röntgen av knä och tänder. A bedöms ligga i tredje gruppen, alltså den där Rättsmedicinalverket anger att sökanden möjligen är under 18 år. Migrationsverket gör en egen bedömning av utlåtandet och beslutar att A är 18 år eller äldre. Man tar i beslutet ingen hänsyn till intyg från socialsekreterare med 12-årig erfarenhet av arbete med ungdomar i åldern 12-14 år, HVB-hemspersonal med 38 års erfarenhet av arbete inom psykiatri och lärare med 20 års erfarenhet. Ingen av dessa intygsgivare betvivlar A:s uppgivna ålder. Migrationsverket menar att intygen bygger på sociala observationer och saknar vetenskaplig grund. A som antagits på fordonsteknisk linje på gymnasiet kan i och med Migrationsverkets beslut inte använda sig av den nya gymnasielagen för att få tillfälligt uppehållstillstånd.

22.

A har haft ett oengagerat ombud och har vid flera tillfällen blivit blivit feltolkad. Har upprepade gånger försökt korrigera feltranskriberad ålder men Migrationsverket har inte ändrat i sin databas. På beslutssamtal ändras A:s ålder och sammanfaller nu med beslutsdatum. A blir åldersuppskriven med tre månader. Ur beslutet: ”Ditt födelsedatum ändras därför från 1999-03-14 till 1999-01-20, det vill säga att ditt födelsedatum ändras så att du är vuxen vid beslutsdatumet”. A får avslag.

23.

A blir feltranskriberad vid ankomst, blir ett halvår yngre. Under en tid när Advokatsamfundet avråder från medicinsk åldersutredning och ingen ifrågasätter A:s ålder görs ingen sådan vilket senare vänds mot A som skrivs upp i ålder. En åldersutredning beställs hos Forodont trots att Migrationsverket själva stoppat denna typ av undersökningar. Migrationsdomstolen tar ändå fasta på resultatet av utredningen som med 58% sannolikhet visar att A är över 18 år. Intyg från lärare, rektor, psykolog och familjehemsföräldrar avfärdas och tvivelsmålets fördel åsidosätts. A får avslag.

24.

A kommer till Sverige 2014 och uppger födelseår 2000 och åldern 15. Enligt gregoriansk kalender är uppgifterna rimliga. Men vid ankomsten registreras A som 16. I Bulgarien har myndigheterna registrerat A som född 1996 utan att fråga A om ålder. I Ungern var A registrerad som född 2002 och enligt A blev A inte heller där tillfrågad om sin ålder. Migrationsverkets handläggare skriver upp A till 18 utan att ha träffat A och A får avslag. Vid överklagan av beslutet har medicinska intyg och analyser från Överläkare Barbro Westberg vid drottning Silvias barnsjukhus, Petter Mostad, docent i forensisk statistik, Forodonts Håkan Mjörstad som tidigare arbetat för Rättsmedicinalverket samt lärare och en rektor, inkommit med intyg om att A är så gammal som A säger. Migrationsdomstolen väljer att tillmäta handläggaren som aldrig träffat A större tillförlitlighet i åldersfrågan än ovan samlad professionell kunskap.

25.

A kommer till Sverige 2015. I Grekland är valet att hamna i förvar eller ljuga om sin ålder. Under asylintervjun anger A sin rätta ålder men Migrationsverket skriver in den i Grekland uppgivna åldern vilket är 3,5 år högre än A uppger. A är på intet sätt iögonfallande äldre än hen uppgett. Den ålder som bestäms vid asyltillfället är inte möjlig att ändra förrän i samband med överklagande av asylbeslut. Detta förfarande har gjort att A berövats skolgång samt alla möjligheter till stöd av god man. A får avslag.

26.

A blir godtyckligt uppskriven i ålder av handläggare på Migrationsverket och det står fast i Migrationsdomstolen som lägger större vikt vid handläggares okulära besiktning än vid intyg från en socionom, 42 lärare som mött A under två års tid samt familjehemsmamma som fostrat fem biologiska barn och arbetat med ungdomar i hela sitt yrkesliv. A får avslag.

27.

A är föräldralös, uppvuxen i Iran med farbror och vet bara sin ålder ungefärligt. A sitter 10 månader i grekiskt fängelse men släpps efter en medicinsk åldersutredning som visar att A är minderårig. Ankommer till Sverige augusti 2014 och uppger sin ålder till 13-14. Erbjuds genomgå medicinsk åldersbedömning i Sverige samt språktest. A och det offentliga biträdet är positiva men någon kallelse kommer aldrig. Intyg från socialtjänst och familjehem stöder A:s uppgifter. Migrationsverket skriver ändå upp A:s ålder och A får avslag.

28.

A gör sin ålder sannolik med kopior på skolbetyg, skollegitimation, intyg från god man med mera. Ändå skrivs A godtyckligt upp i ålder av handläggare på Migrationsverket i samband med avslag och flyttas till vuxenboende där A känner sig otrygg och inte vågar bo. Bostadslös och suicidal idag.

29.

A blir uppskriven i ålder på ett godtyckligt sätt av handläggare. Mot A:s egna uppgifter och socialtjänstens intyg står en handläggares uppfattning som enligt beslutet grundas på att A inte haft någon dokumentation. Där står också att det "inte heller är möjligt att avgöra en asylsökandes ålder genom en bedömning av personens utseende". A som ser mycket ung ut skrivs upp med två år och får avslag.

30

Felaktig registrering vid ankomst, fel datum. A påpekar detta vid första asylutredningen men får fel datum igen. Vid andra asylutredningsintervjun påpekas misstaget och A blir lovad att det ska rättas till. Vid andra tillfället frågar offentliga biträdet om Migrationsverket godtar att A är under 18 år. Utredaren svarar: "I dagsläget är åldern inget som

ifrågasätts så du behöver inte vidta några åtgärder i den frågan”. Under väntetiden på beslut får A ny handläggare och beslutsfattare. När A får sitt beslut är hen uppskriven med tre år och har fått avslag. Handläggare och beslutsfattare som skriver upp åldern har aldrig träffat A.

31.

A lämnar in kopior på skolbetyg, skollegitimation och intyg från god man. A föreslås aldrig någon åldersbedömning. Trots att samtliga intyg visar att A är minderårig och att A gjort allt som kan göras för att bevisa sin identitet skrivs A godtyckligt upp i ålder med tre år och flyttas till vuxenboende där A inte står ut. A flackar mellan olika korttidsboenden och mår i dag mycket dåligt.

32.

A är uppvuxen som flykting i Iran. Familjen flyr sedan till Syrien. A flyr när IS intar Damaskus och tappar bort sin familj. A tar sig så småningom ensam till Sverige. Vid utredningstillfället anger A åldern 15 år, baserat på det pass hen sett vid inskrivningen i skolan vid sju års ålder. Uppgifterna stämmer väl med antal skolår A uppger och med en detaljrik och konsekvent berättelse samt att A ännu aldrig fastat vilket blir en plikt först vid 15 års ålder. Intyg från Syrien, från skola, från vänner och släktingar tillmäts ingen betydelse utan A skrivs godtyckligt upp till 18 år och får avslag.

33.

A bereds inte tillfälle till medicinsk åldersbedömning. Intyg och vaccinationskort tillmäts inget bevisvärde. Journal som visar på sex centimeters längdtillväxt under ett år ignoreras och handläggare skriver godtyckligt upp åldern från 15 till 18 på A så att hen blir jämnårig med sitt äldre syskon. Syskonen får utvisningsbeslut.

34.

A har med sig en taskira som anger ålder 16 vid ankomst till Sverige. Under asylprocessen finner Migrationsverket ett annat dokument med likvärdigt bevisvärde som A aldrig sett. Intyg finns från ett tiotal erfarna gymnasielärare samt från familjehem med barn i samma ålder där det hävdas att A med största sannolikhet och utifrån fysisk, psykisk och social mognad är att bedöma som vanlig gymnasieungdom. Migrationsverket tillmäter det nyfunna och för A okända dokumentet allt värde och skriver upp A med sju år samt ger avslag.

35.

A är uzbek från Afghanistan. När hen tillfrågas om sin ålder måste hen ringa hem och fråga. Föräldrarna svarar att hen är född 1378 månad x dag xx enligt mullans papper som läggs i familjekoranen vid födelsestillfället. Persisk tolk omräknar till 1998. Det ska vara 1999. A som är analfabet och inte talar persiska har inte möjlighet att kontrollera detta. Migrationsverket underlåter att rätta felet under hela asylprocessen trots upprepade försök. A får avslag.

36.

A har originaltaskira och har pass från afghanska ambassaden samt intyg från familjehem och skola. Migrationsverket skriver ändå upp A i ålder. Migrationsdomstolen finner att det faktum att pass, taskira och födelsedatum registrerat vid ankomst stämmer överens gör passet till en handling utan bevisvärde. Åldersuppskrivning kvarstår och A får avslag.

37.

Asylsökande syskon uppfattas inledningsvis som ”uppenbart minderåriga” av Migrationsverket. I enlighet med Advokatsamfundets rekommendationer vid denna tid avråder ombud från medicinsk åldersbedömning. När beslut kommer 9 månader efter utredningssamtal är de godtyckligt åldersuppskrivna med avslagsbeslut.

38

A anger själv födelseår 2000. När beslutet kommer är A godtyckligt åldersuppskriven och har födelseår 1998. Beslutet överklagas. När avslag kommer från Migrationsdomstolen är A uppskriven ytterligare ett år och har nu födelseår 1997. Sedermera ändrar sig Migrationsverket och anser nu att A har födelseår 1998 igen.

39.

A som lämnat in taskira, intyg från skola och boende samt specialist på barn- och ungdomsmedicin som bland annat tittat på längdtillväxt och pubertetsutveckling och säger ”...talar mina undersökningar entydigt för att A har åldern 16,5 år” blir godtyckligt uppskriven av Migrationsverket med tre år och får avslag.

Tolkar

Vad Vi står inte ut erfar har inte Migrationsverket upphandlat någon övergripande tolktjänst. Det är alltså inte säkert att tolkar som används i asylutredningar av barn är auktoriserade. Det ligger på Migrationsverkets ansvar att säkerställa att den asylsökande förstår information som ges och frågor som ställs av handläggaren enligt EU:s asylprocedurdirektiv (artikel 12.1 a-f). Det är därför handläggarens ansvar att se till att tolken som man använder har goda kunskaper i svenska, att tolken inte har tolkningsföreträde i förhållande till den asylsökande och att avbryta intervjun när det är uppenbart att tolken inte fungerar.

Exempel på feltolkningar med långtgående konsekvenser för den asylsökande ensamkommande unga är många. Det allra vanligaste är att asylsökanden blivit feltranskriberad vid ankomst till Sverige och vid försök att rätta till det blivit anklagad för inkonsekvens och lögn.

Tolken är essentiell för att den sökandes asylskäl och hotbild ska framträda tydligt i beslutsunderlaget, men också för att sökanden ska förstå de frågor handläggaren ställer för att göra utredningen begriplig. I många fall har brister hos tolkarna resulterat i att Migrationsverkets beslutsfattare finner beslutsunderlaget/asylberättelsen detaljfattigt, osammanhängande och icke trovärdigt.

Det finns också exempel på hur tolkar brister i neutralitet vilket gör att det blir mycket svårt för den ensamkommande att berätta om skamfyllda berättelser om sexuella övergrepp eller våld.

De extremt långa handläggningstiderna har också gjort att de sökande många gånger talar och förstår bättre svenska än sina tolkar, något som verkar kunna utlösa irritation och motvilja hos såväl tolkar som handläggare. Många ensamkommande är rädda att göra fel och vara "besvärliga" i intervjusituationen vilket leder till ofullkomliga asylintervjuer och till att skyddsskäl aldrig blir tillbörligt uppmärksammade.

Nedan följer exempel på brister när det gäller tolkar.

A: asylsökande ensamkommande

1.

Vid ankomst uppvisar A sin taskira. Blir feltranskriberad. Enligt taskiran är A född februari 2000. Blir i transkriberingen januari 1999. Ärendet prövas först i Boden och flyttas sedan till Kramfors. När A och ombud försöker rätta till problemet blir A anklagad för lögn och inkonsekvens och skrivs upp ytterligare ett år i ålder till januari 1998.

2.

A får en tolk som inte talar hans modersmål vid sin asylintervju. Det blir då mycket svårt att göra asylskälen tydliga. Migrationsverket gör bedömningen att A:s berättelse är vag och detaljfattig och bedöms som ej trovärdig.

3.

Söker asyl i med hjälp av tolk som ej talar A:s modersmål. Flera feltolkningar uppstår. Vid asylintervjun vänds detta mot A som anklagas för att ljuga och asylberättelsen ses som inkonsekvent och icke trovärdig.

4.

A får ålder feltranskriberad vid ankomst. A påpekar felet med detsamma men får till svar att han kan ändra det vid senare tillfälle. Det visar sig dock vara omöjligt att få gehör för under processen. Frivillig kontaktperson har senare uppdragat att det inte finns några papper eller protokoll från första mötet i Malmö.

5.

A reser 80 mil för sin intervju. Vid framkomst är tolken avbokad av misstag. Vid ny tid för intervju nästa dag talar tolken inte modersmålet. Ombudet bryter efter två timmar på grund av rättsosäker process. Nytt intervjudatum ej fastställt i skrivande stund.

6.

A feltolkas vid ankomst vilket uppdragas långt senare. Det har gett A flera svåra konsekvenser under asylprocessen. Vid kompletterande utredning försöker A få det rättat. Handläggaren blir då aggressiv, anklagar A för att ljuga och ändra i sin berättelse.

7.

Vid asylintervjun får A undermålig tolkning. Som ett led i att göra berättelsen trovärdig ombuds A beskriva sin hembygd. Tolken översätter t.ex. mullbär till körsbär och har svårt att hitta de svenska orden. A kan god svenska och får ständigt förtydliga för tolken för att få rätt protokoll.

8.

Vid muntlig förhandling vid förvaltningsrätten är tolken nonchalant och slarvig. Hen kallar bäck för hav, att träden väser och översätter att A läste engelska i en blandad klass då A själv säger att hen gått en privat engelskkurs med både pojkar och flickor.

Migrationsverket menar då att A ljugar eftersom det inte finns blandade klasser i afghanska skolor. A:s asylansökan avslås då historien inte bedöms som trovärdig.

9.

Tolken har stora problem med att förstå A:s modersmål. A:s berättelse blir otydlig då många misstag behöver redas ut. Ordet "frivilligmilis" blir "ordningsvakt" och när A berättar att familjens hus bränns upp av talibaner tolkas det som att grannens hus brann. Alla försök att rätta felet har varit ofrukt samma.

10.

Daritalande A får kurdisk tolk från Iran. A förstår inte tolken och tolken förstår inte A. Bacha bazi-begreppet översätts till exempel till pedofili. Fler feltolkningar sker. Detta får katastrofala följder för A:s asylintervju då berättelsen är fylld av övergrepp och behäftad med stor skam för A att tala om. Beslut fattas baserat på det felaktiga protokollet, uppgifterna bedöms som andrahandsuppgifter och A får avslag.

11.

Feltranskribering av ålder vid asylansökan gjorde A ett halvår äldre än A uppgivit. Sedermera blev A ytterligare åldersuppskriven och anklagas för att ändra sina uppgifter. A har hela tiden hävdat samma födelsetid.

12.

Minderårig asylsökande vars intervju genomförs utan god mans närvaro. A har bett om tolk på dari. Tolken talar persiska. A påtalar detta två gånger och utredaren frågar då tolken om hen talar dari. Tolken svarar att hen inte får svara på den typen av frågor.

13.

A talar afghansk uzbekiska och god man har bett om tolk med den kompetensen. Tolken kommer från Uzbekistan. A och tolk förstår varandra inte alls. Utredaren hittar en tolk som talar farsi. A som bara talar dari förstår mycket lite och vice versa. Utredaren pressar på genom att påstå att om inte intervjun genomförs kommer A att få vänta mycket länge. Till slut avbryts intervjun.

14.

Tolken talar betydligt sämre svenska än A. A lyckas förhindra att det i protokollet står "Min mamma är blind på ena örat och min pappa odlar bomber".

15.

Feltranskribering samt feltolkning av andra uppgifter vid ankomst. Sedan fel i tolkningen vid asylintervjun. Protokollet säger att tolkningen är på dari, men enligt A var den på persiska. Ingen tolk alls vid träff februari 2016 med ombud härstammande från Iran. Dålig tolk per telefon mars 2016. Dålig tolk på återvändarsamtal mars 2017.

16.

Söker asyl maj 2015, blir feltranskriberad och fyra månader äldre. Får inte felaktigheterna rättade och blir beskylld för inkonsekvens i sin berättelse och åldersuppskriven vid försök att korrigera.

17.

Vid A:s asylintervju fungerar inte telefontolken, intervjun avbryts och tolkar byts. Den första förstår inte A:s dialekt. Den andra börjar rätta A och säger saker till A som hen sedan vägrar översätta till god man, ombud och utredare.

18.

A är 14 år och asylintervjun hålls via länk. A konstaterar att hen inte förstår tolken. Tolken blir mycket upprörd, hävdar att hen var godkänd tolk på både farsi och dari. Tolken byts så småningom ut.

19.

A:s andra fördjupande asylintervju genomförs med tolk som saknar nödvändiga kunskaper på A:s modersmål. A vågar inte påpeka det under den fyra timmar långa intervjun eftersom den upplevs som ett förhör. Vid en senare genomgång

av intervjuprotokollet finner ombud och A åtskilliga fel.

20.

Asylintervju där tolken saknar nödvändiga språkkunskaper. A har själv lärt sig god svenska sedan ankomsten. Om A inte hört och förstått tolkens misstag hade det haft förödande inverkan på A:s berättelse. Efter en stund ger handläggaren upp tolken. Resten av intervjun, 40 minuter, utförs på svenska.

21.

Vid asylutredningen översätter tolken så grovt fel att både god man och ombud bryter in fler gånger. Handläggaren reagerar inte på den usla tolkningen. Exempel: "Om jag blir återsänd till Afghanistan kommer jag att bli dödad". Översättning: "Ni kommer att få skicka min döda kropp till Afghanistan om ni utvisar mig. Då dödar jag mig själv". Eller: "Min pappa haltar efter att ha blivit skjuten av talibaner". Översättning: "Min pappa halkade och skadade sig".

22.

Tolken översätter så dåligt att god man känner sig tvingad att avbryta på fler ställen, rättar tolken alternativt förklarar för ungdomen vad tolken sagt.

23.

Två syskon registreras med 6,5 månaders åldersskillnad vid ankomst. God man försöker rätta till det men Migrationsverket säger att det får vara så länge. Konsekvensen blir att det äldre syskonet fyller 18 sex månader innan sin riktiga födelsedag och de skiljs åt då hen inte får bo på HVB-hemmet längre. Genom frivilliga hittas en bostad inom rimligt avstånd så att syskonen kan fortsätta hålla kontakten.

24.

Vid ankomst feltranskriberas A av persisk tolk och får födelseår 1998 istället för 2000. A uppmärksammar genast detta, protesterar och får inom en timme hjälp av afghansk tolk som översätter födelsetiden rätt samt översätter A:s protester. Personal svarar då att när A inkommer med taskira kommer det att ändras annars står den persiska tolkens transkribering kvar. Ändringen sker trots allt inte när A inkommer med dokumentet.

25.

Tolkningen vid intervju är av så låg kvalitet att den borde avbrutits. A har inte informerats om den rättigheten. Varken ombud eller handläggare inser att tolken inte talar tillräckligt bra svenska för att klara sitt uppdrag. Protokollet är obegripligt. A och ombudet tillbringar många timmar med att försöka reda ut begreppen men A känner trots det inte att intervjun beskrev A:s asylskäl på ett tillfredsställande sätt och bad om en ny intervju.

26.

A har förberedande samtal med ombud och tolk inför asylintervjun. Tolken talar besläktat språk men inte samma språk. A som är duktig på svenska märker att tolkens översättningar blir fel och vill då fortsätta detta viktiga samtal på svenska. Tolken blir mycket arg, A blir rädd och samtalet fortsätter med usel tolkning.

27.

A har vid två utredningstillfällen bristfällig tolkning. Till exempel frågar handläggaren A som är idrottare hur länge A idrottat. När A svarar 1,5 år översätter tolken 7,5 år. Efter klagomål på tolken avviker denne efter halva intervjun. Beslut om avslag grundas på att asylberättelsen inte är tillräckligt detaljrik för att bedömas som trovärdig.

Handläggare, beslutsfattare och domstolar

Barnperspektiv och kunskap om PTSD och trauma är saker som Migrationsverket säger sig ha men som de ensamkommande under senare år i mycket liten utsträckning sett till. Att handläggare saknar förmåga att vara neutrala är ett annat problem för rättssäkerheten.

Det framkommer att i många fall har större delen av intervjutiden gått åt till handläggarens försök att belägga sökanden med lögn om sin ålder. Konsekvensen av detta är att asylskäl som bygger på hot om våld, klanhämd, tortyr, sexuell läggning, apostasi, konvertism inte har utretts på grund av tidsbrist eller avsaknad av kompetens. EU:s asylprocedurdirektiv artikel 4.1 och 4.3 anger att handläggare ska ha kunskaper och den utbildning som krävs för att utreda asylskäl på ett korrekt sätt. Handläggare ska även ha kunskaper om ”problem som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr”.

Det finns exempel på hur handläggare ger uttryck för egna åsikter, blir aggressiva eller kommer med förtäckta hot, ger vilseledande information och på stående fot ger asylsökande en ny högre ålder trots att det enligt EU:s asylprocedurdirektiv är angivet att underåriga ska utredas av personer med nödvändiga kunskaper om underårigas särskilda behov (artikel 25.3 a). Det förekommer även att handläggare avrått från medicinsk åldersbedömning eller att de uppmanat sökande att ljuga. En del beslut fattas med hänvisning till flera år gammal landinformation, trots att det finns nyare information som Migrationsverkets handläggare enligt EU:s asylprocedurdirektiv artikel 10.3 b ska använda och känna till. Det står även angivet i Europaparlamentets och rådets direktiv från 2013 skäl 39 att ”När det fastställs huruvida situationen i sökandens ursprungsland alltjämt är osäker bör medlemsstaterna säkerställa att de erhåller exakt och aktuell information från relevanta källor som stödkontoret, UNHCR, Europarådet och andra relevanta internationella organisationer”.

Också många domslut förefaller summariska. Omständigheter som tas upp i överklaganden avfärdas utan tillfredsställande bevisvärdering och att få en återförvisning till Migrationsverket av sitt ärende är så gott som omöjligt. Nedan följer en rad exempel på brister hos handläggare, beslutsfattare och domstolar.

¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=sv

A = asylsökande ensamkommande

1.

A är diagnosticerad med PTSD och är kallad till ett kompletterande utredningssamtal. Här försöker A förklara tidigare missar i protokollet beroende på tolkens feltolkningar. På grund av dessa blir samtalet förvirrat. Handläggaren tappar kontrollen och blir aggressiv, anklagar A för att ljuga och ändra i sin berättelse och accepterar inte felaktigheterna. Under samtalets gång bestämmer handläggaren att A inte är 17 som hans taskira uppvisar och som är den ålder som angetts i registreringen av A:s asylärende utan skriver upp A i ålder till 18 år. Att det första protokollet innehåller många brister och felaktigheter uppmärksammas av ombud och god man och A får delvis rätt i Migrationsdomstolen.

2.

Liknande ärenden – olika utgång. God man berättar om två huvudmän från samma provins men som inte känner varandra. Båda har varit fångar hos Al Shabaab och flytt då de under hot tvingats delta i terrorgruppens krigföring.

Ingen av pojarna har några identitetshandlingar men bådas berättelser har av utredarna ansetts vara icke motsägelsefulla och sammanhängande. Här har utredarna använt sig av samma källor men valt olika delar för att styrka sin bevisföring. Den ena utredaren har använt källan till att styrka ett beslut om utvisning. Den andra utredaren har använt samma källa för att styrka uppehållstillstånd. Den ena utredaren citerar ”Det händer att de spårar soldater med låg rang och för dem tillbaka till Al Shabaab” och tolkar det som att ”informationen får dock anses stödja att inte alla riskerar att eftersökas”. I den andra utredarens ögon blir samma rapport ett bevis för att barn tvångsrekryteras och att de som motsätter sig riskerar att dödas och ett uppehållstillstånd beviljas.

3.

A har flytt efter att familjen har anklagats för att ha angett en man som rekryterar barn till bacha bazi. Mannen har nära samröre med talibanrörelsen. Tillsammans med talibaner letar han efter A och lämnar hotbrev om att A kommer att bli en danspojke, bacha bazi. Vid återvändande fruktar A hämnd och tvångsrekrytering. I avslagsbeslutet har dock handläggaren kommit fram till att förekomsten av bacha bazi i Afghanistan inte är en omständighet som uppnår kravet för att ett barn ska vara flykting. Det är vida känt och rapporterat hur bacha bazi som företeelse har blommat upp sedan talibanerna trängdes undan och att urvalet snarare handlar om fattigdom, brist på skyddande nätverk än om religion och etnisk tillhörighet. Vidare grundas avslaget på att A som hazar utan familj i Afghanistan inte löper risk att tvångsrekryteras av talibaner; här hänvisar handläggaren till Lifosdokument 35510 från aug 2015.

Enligt EASO:s rapport från september 2016² är unga män utan familj och kontaktnät sårbarast för rekrytering till talibanrörelsen. Detta gäller även hazarer.

4.

A lämnar in ett hotbrev från talibaner för att stärka sin asylberättelse. Migrationsverket anser att brevet saknar bevisvärde. A får kontakt med en afghansk minister som erbjuder sig att verifiera handlingen. Då vägrar handläggare att lämna tillbaka den och motarbetar därigenom A:s försök att bevisa sina asylskäl.

5.

A som är tadjik blir på Migrationsverket hazar. Trots upprepade försök att rätta till detta med hjälp av ombud och gode man står protokollet fast. A blir uppmanad att ålderstesta sig och genomför ett sådant på Forodont till A:s fördel. Migrationsverket underkänner testet och hänvisar till Rättsmedicinalverket som man ännu inte inlett samarbete med

2 www.easo.europa.eu/news-events/easo-publishes-country-origin-information-coi-report-recruitment-armed-groups

när A uppmanades att ålderstesta sig.

6.

A:s far dödas. Han lever med syskon och mor och anses inte ha någon vårdnadshavare. Talibaner vill tvinga honom att bli soldat och han flyr. Enligt Migrationsverkets beslut gäller inte detta som skyddsskäl då det finns landinformation som talar emot att tvångsrekrytering används generellt. A är tadjik från Ghazniprovinnsen och är som faderlös ett lätt offer för tvångsrekrytering.

7.

A tvingas av sin farbror till bacha bazi. Vid asylintervjun, under stor press och med dålig tolk berättar han om största skammen. I avslaget vänds det mot A att detta inte togs upp som asylskäl redan i ankomstsamtalen utan först vid asylintervjun och att berättelsen är osammanhängande. Handläggaren säger att med hjälp av åldersuppskrivning kan A åka hem utan risk för nu är han vuxen och bacha bazi blir bara pojkar. Att det föreligger en hotbild från farbrodern anses inte vara skyddsskäl.

8.

A är före detta bacha bazi. Han är traumatiserad och medicineras samt får samtal på BUP. Asylintervjun är en svår prövning då det är mycket svårt att tala om övergreppen. Det första samtalet bryts på grund av tolkproblem. A får svåra panikångestattacker. Vid det andra mötet klarar han av att berätta om dansandet men inte om övergreppen. Det är för skamligt. Avslag på grund av bristande tillförlitlighet.

9.

A har levt gömd i sitt hemland flera år och är skygg. När hen efter halva intervjun är så medtagen att hen skakar bryter god man för paus. Efter paus säger handläggaren: "Nu ska jag berätta vad jag tror: Du kommer inte att få uppehållstillstånd för Migrationsverket anser inte att det du berättat är skäl för att få stanna".

10.

När A och god man kommer till Migrationsverket för att delges beslut säger handläggaren: "du kan ju överklaga men det brukar inte vara någon idé". Och tillägger att "du ska sättas i förvar så det är lika bra du vänjer dig vid tanken". God man vänder sig till handläggarens chef och kräver att få byta handläggare.

11.

A har flytt inom Afghanistan i hela sitt liv jagad av moderns släkt. A måste flytta var femte-sjätte månad då hen ska dödas eftersom hen är harami, född utom äktenskapet och därför ses som en skamfläck för familjens heder. Som spädbarn blir hen kidnappad och synligt stympad för att tvinga fram fadern. Det lyckas och fadern dödas. Sedan dess har A med hjälp av sin farbror flytt. Handikappet gör A mycket lätt att identifiera. Migrationsverket skriver upp A i ålder. Man anser att i och med att A är vuxen bör A ha mer detaljerade uppgifter om varför föräldrarna inte fick leva tillsammans och dödades. Detta antagande görs trots att A var spädbarn när det hände. Migrationsverket ger utvisningsbeslut med motiveringen att man "har bedömt att den inte finns någon personlig hotbild mot dig i Afghanistan. Du har härmed inte gjort sannolikt att det finns grundad anledning att anta att du löper risk att straffas med döden eller utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling [...]".

12.

Vid besök på Migrationsverket för att ta del av avslag är A djupt deprimerad och har försökt ta sitt liv. A orkar inte svara på fler frågor och säger till handläggaren att hen ska säga vad den har att säga. Handläggaren börjar då skrika till A att A

inte kommer därifrån förrän A svarat på hur A ställer sig till att åka till Afghanistan. A som varit familjeförsörjare i Iran sedan tioårsåldern säger att i Afghanistan finns bara döden. När A sedan beskriver sin rädsla för att skickas till Afghanistan säger handläggaren att ”det är din egen berättelse som gjort att vi sitter här”. A blir inte trodd och blir dessutom åldersuppskriven från 15 till 18.

13.

A är i så dåligt skick fysiskt och psykiskt att socialtjänsten försöker hindra A från att åka till asylintervjun. Detta efter att ha blivit flyttad från sitt nätverk och god man och inlett en hungerstrejk på sitt nya boende 60 mil bort. A har vid intervjutillfället inte ätit eller druckit på en vecka, svimmat och fått åka ambulans till sjukhus. Handläggaren frågar A om hen orkar genomföra intervjun. A bryter ihop och man tar paus men beslutar fullfölja intervjun. Detta är enda gången man har hört A. A får avslag då hen är för fåordig och inte kan berätta detaljer kring hur fadern mördades. Migrationsdomstolen avslår muntlig framställan.

14.

A har flytt efter hot att tvingas bli bacha bazi. Han är hazar och har ingen familj kvar i Afghanistan. Migrationsverkets utvisningsbeslut grundar sig dels på att talibanerna förbjöd bacha bazi 2001 och på att hazarer inte skulle vara utsatta för vare sig rekrytering till bacha bazi eller som soldater. Detta motsägs av otaliga rapporter. Att komma som ung man till Afghanistan innebär att man är extra sårbar för just den här sortens rekryteringar.

15.

A har försökt få papper från Afghanistans ambassad men ej lyckats. På återvändarsamtal med volontär kontaktperson och ombud säger handläggaren att A måste åka tillbaka till ambassaden igen och ordna papper för: ”det spelar ingen roll hur många [volontärer eller ombud] du träffar, du SKA resa hem”.

16.

Avslag på ansökan om tillfälligt uppehållstillstånd enligt gymnasielagen. Handläggaren hävdar att språkintruktionsprogrammet inte berättigar till sagda uppehållstillstånd.

Enligt paragraf 16 c i lagrådsremissen om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå³ kan, om övriga villkor är uppfyllda, studier på introduktionsprogram berättiga till uppehållstillstånd.

17.

A får avslag efter att enligt Migrationsverket inte ha gjort sin hemvist sannolik. Detta sker efter en undermålig intervju, en felaktig rapport från analysföretaget Sprakab och en handläggare som avfärdar korrekta uppgifter som felaktiga. Företaget Sprakab har senare medgivit att de begick ett allvarligt fel i detta ärende. Handläggaren har medgivit att hen ”gick på” den felaktiga informationen. Migrationsdomstolen fastslår Migrationsverkets bedömning utan att göra någon egen bedömning av dessa uppgifter.

18.

Familjehem med svårt traumatiserat ungdom kontaktar Barnrättsbyrån med frågor om hur Migrationsverket bemöter traumatiserade barn i intervjusituationer. Hemmet hänvisas till en specialiserad handläggare på Migrationsverket som upplyser om att det finns handläggare med särskild traumakompetens och att det också är möjligt för barnet att ha med en trygghetsperson, samt vilka intyg som ska skrivas och av vem. Intyg skrivs av behandlande psykolog, överläkare och

3 www.regeringen.se/4adf30/contentassets/11a4383d7c384c5c80c691ce5158c562/uppehallstillstand-for-studier-pa-gymnasial-niva

psykiatrisjuksköterska och lämnas till Migrationsverket sex veckor innan intervju tillfället. Offentligt biträde får inget gensvar från Migrationsverket. Vid intervju tillfället säger handläggaren att det verkar vara en person för mycket. Biträdet upplyser då om de inskickade intygen. Handläggaren hittar till slut intyget, ögnar snabbt igenom det och tillåter sedan familjehemsmamman vara kvar i rummet. I övrigt tas ingen hänsyn till rekommendationer från läkare kring förhållningssätt och en handläggare under upplärning är dessutom med under hela intervjun. Handläggaren visar inte några tecken på kunskaper kring trauma.

19.

A är född av eritreanska föräldrar i flyktingläger i Sudan. Migrationsverket har godkänt de handlingar A uppvisat för att bevisa att föräldrarna är eritreaner. I utvisningsbeslutet skriver Migrationsverket: "Det har inte framkommit något som tyder på att du inte ska kunna ansöka om medborgarskap i Sudan. Migrationsverket bedömer att du sannolikt är medborgare i Sudan och avser att pröva ditt skyddsbehov mot rådande förhållanden i Sudan såsom medborgare i detta land. MiV ändrar även ditt medborgarskap i den centrala utlänningsdatabasen med detta beslut". Detta beslut tas trots att Migrationsverkets egna riktlinjer säger att detta inte är möjligt. Enligt LIFO:s dokument "Medborgarskap Land-översikt Eritrea 35083" accepterar inte Eritrea dubbelt medborgarskap. Barn födda av eritreanska föräldrar blir eritreanska medborgare även om de föds utomlands. Och enligt sudansk lag är det bara möjligt för en person född i landet att bli medborgare om föräldrarna är sudanesiska medborgare eller om personen är föräldralös. Genom att inte ha kunskaper i eritreansk eller sudanesisk lagstiftning försätter Migrationsverket A i en livshotande situation. LIFO:s rapporterar: "Uppgifter från UNHCR och sudanesiska myndigheter indikerar att deporteringen av eritreaner sker med systematik, även om denna i sig inte framstår som helt klarlagd". LIFO:s konstaterar att situationen för asylsökanden och flyktingar i Sudan är fortsatt utsatt och osäker. Av rapporten framgår också att flyende eritreaner som återsänds till Eritrea anses ha "undanhållit" sig nationaltjänstgöring och riskerar långa fängelsestraff, tortyr och annan kränkande behandling samt i vissa fall dödsstraff.

20.

A är inlagd på vuxenpsykiatri enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) sedan A fått veta att familjen dödat och en syster våldtagits av talibaner. Beviljad muntlig förhandling men offentligt biträde och kontaktperson försöker skjuta upp den då A är i mycket dåligt skick och ej kan anses vara tillräckelig. Migrationsdomstolen vägrar trots flera läkarintyg att skjuta upp förhandlingen och den hålls på sjukhuset. Förhandlingen avbryts på grund av A:s hälsotillstånd.

21.

A är vid tillfället 10 år. En första intervju hålls utan ombuds närvaro, med god man och familjehemsförälder närvarande. Handläggaren är väldigt tuff, går hårt åt A, anklagar A för att ljuga samt ifrågasätter A:s nationalitet. Tolken talar ett annat språk än A samt har dåliga kunskaper i svenska språket. Både A och god man blir mycket pressade. När det offentliga biträdet får protokollet upptäcks också att handläggaren förfalskat ombudets namnteckning. Genom kontakt med handläggarens chef får A byta handläggare.

22.

A har levt hela sitt liv i Iran, ett shiamuslimskt land där det talas persiska. I Migrationsverkets utvisningsbeslut hävdas att A har större anknytning till Afghanistan än till Sverige. A har levt i svensk familj i två år, talar god svenska samt saknar familj i Afghanistan.

23.

A blir kidnappad av talibaner som 12-åring, dokumenterat med polisanmälan på dari. A har svenskt läkarintyg på att A

blivit utsatt för övergrepp och våld och är traumatiserad. Under flykten uppstår ytterligare trauman, bekräftat med intyg och journaler från sjukvården. Under första utredningssamtalet bryter A samman, mår illa, blir svimfärdig och blir till slut liggande på golvet. Intervjun avbryts. Nästa intervju genomförs utan traumahänsyn med A kraftigt påverkad av ångestdämpande medicin. A har inte varit i stånd att redogöra för sina asylskäl. Då ej heller ombudet fungerat tillfredställande har A:s trauma förvärrats avsevärt under asylprocessen och A är för närvarande intagen inom slutna psykiatrisk vård.

24.

A är uppvuxen i Iran. Hen tillhör en politiskt aktiv familj som tvingades fly talibanväldet. I Iran blir familjen med tiden svårt förföljda och flyr vidare till Damaskus i Syrien. När staden anfalls av IS förlorar A sin familj, flyr med hjälp av en annan familj och kommer till slut till Sverige. Under vistelsen i Sverige har A blivit ateist. A:s asylberättelse är mycket konsekvent och detaljrik och har det som Migrationsverket brukar betrakta som "högt bevisvärde". A skrivs dock upp i ålder, asylansökan avslås och i beslutet kan man läsa: "Det har inte framkommit något som tyder på att du inte skulle kunna återetablera dig (vår kursivering) i det afghanska samhället."

25.

Under utredningen talar handläggaren om att inga åtgärder krävs i åldersfrågan. Under processen tillsätts ny utredare och ny beslutsfattare. Det har aldrig föreslagits någon åldersutredning från Migrationsverket; på uttrycklig fråga från ombud har handläggare sagt att det ej är aktuellt. I beslutet står "att [A] inte vill medverka till medicinsk åldersbedömning [...]". A skrivs upp i ålder och får utvisningsbeslut.

26.

A får en kallelse angående återvändarsamtal den 20 juni från Migrationsverket. Samtalet ska äga rum den 5 juli 09.30 men kallelsen är daterad till den 17 juli och inte undertecknad. A ska till samtalet själv ha ordnat flygbiljett till Afghanistan tillsammans med giltig resehandling vilka ska uppvisas vid samtalet.

Kallelsen följs av ytterligare en den 29 juni, denna gång från en annan mottagningsenhet, 6 dagar innan återvändandesamtalet ska äga rum. Till skillnad från den första kallelsen är den senare undertecknad. Tidpunkt för detta andra samtal är satt till 5 juli 09.45.

God man försöker vid flera tillfällen ta kontakt med den första handläggaren utan resultat.

27.

A är hazar och ateist. Som barn blir A betalning för en skuld fadern hade till byns mulla. Ett skuldebrev undertecknas på faderns dödsbädd och A blir livegen. A redogör på ett mycket detaljrikt och trovärdigt sätt för misshandel A utsätts för i moskén och hur A förlorar sin tro långt innan ankomst till Sverige. Vid asylintervjun är handläggaren stressad och återkommer hela tiden till A:s ålder samt avbryter ombudet när hen börjar ställa kompletterande frågor. Som resultat av detta saknar det beslutsgrundande protokollet väsentlig information. Trots försök att rätta dokumentet har Migrationsverket underlåtit att göra det. A har bevisat sin apostasi på många sätt: genom att muntligen fränsäga sig sin muslimska tro, byta sitt islamska namn, inte begära halalkost, vara aktiv medlem i ateistiska forum på internet och i den ateistiska föreningen ATSV. A har varit tvungen att byta klass då landsmän trakasserat A för att hen blivit ateist. A har intyg från lärare som intygar att A:s argumentation rörande religion är kritisk och förespråkar en darwinistisk livssyn. Det finns intyg från lärare som intygat att A i hotfulla situationer fortsatt kritisera religion. A:s ombud bifogar förutom dessa bevis många upplysningar om vad som väntar någon som är öppet ateistisk vid ett återvändande till Afghanistan i sin överklagan. Enligt Artikel 1 i den afghanska brottsbalken ska apostater straffas med döden. Enligt Migrationsverket, Migrationsdomstolen och Migrationsöverdomstolen har A inte bevisat sin ateism. A skrivs upp i ålder och får avslag.

Ombud och gode män

För att ensamkommande barn och unga ska anses ha en rättssäker asylprocess är det av yttersta vikt att de ombud och gode män de tilldelats är seriösa och ansvarstagande. I det extraordinära läge som uppstod 2015 blev tolksituationen många gånger katastrofal vilket vi visar i avsnittet *Tolkar* ovan. När Migrationsverket också dragit ner på ersättningen till ombuden samtidigt som många ombud förordnats många hundra fall menar vi att rättssäkerheten åsidosatts. Många ensamkommande har varit hänvisade till ombud som saknat kompetens inom sakområdet, ombud som varit överlastade och ombud som varit oengagerade och till och med begått tjänstefel. Flera anmälningar till Advokatsamfundet och JO har gjorts.

Asyl- och migrationsrätt är ett komplicerat område som kräver kunskap inom juridikområdet, landkunskap och erfarenhet av människor i svår ohälsa. Det är oerhört svårt att få byta offentligt biträde vilket ger svåra konsekvenser för bland annat hbtq-sökande och konvertiter; områden som kräver speciell kompetens.

För en del asylsökande ensamkommande har gode mannen varit det sista halmstrået i en kedja av rättsosäkra omständigheter och när gode mannen brister har rättssäkerheten helt satts ur spel.

Nedan följer en rad exempel på brister när det gäller ombud och gode män.

A: asylsökande ensamkommande

1.

Ombudet skriver genomgående att A är hazar fast A vid upprepade tillfällen rättar; A är tadjjik. Ombudet bereder inte A tillfälle till förberedande samtal. Ombudet vidarebefordrar inte beslut, bryter mot tystnadsplikt och handlar emot A:s uttryckliga begäran. Ombudet är anmäld till Advokatsamfundet.

2.

Ombudet underlåter att informera A om vad asylskäl är innan asylintervjun. A:s intervjutid går helt åt till att A ska bevisa sin ålder, asylskäl får inget utrymme. Ombudet genomför ingen genomgång av protokoll. Alltså är intervjun

aldrig godkänd av A. Ombudet är genomgående svår att nå; tredje avslaget får A genom att det postas till kurator på A:s skola. A får avslag, är nu hemlös i Europa.

3.

Ombudet är oengagerad, okunnig och oförberedd och vet inte ens vilken klient det är frågan om. Anmäld till advokatsamfundet.

4.

Ombudet är oengagerad, slarvar och är svårtillgänglig. A som har en svår övergreppshistorik får allvarliga problem med sin berättelse då tolken inte fungerar. Ombudet ställer inga klargörande frågor och kan ingenting om sin huvudmans historia. Ombudet avbryter inte intervjun trots uppenbara tolkproblem vilka hämmar A i framställningen av sina asylskäl. Ombudet agerar inte som A:s företrädare utan snarare som en motståndare. A får avslag på grund av osammanhängande berättelse.

5.

Ombudet har över huvud taget inte träffat A. Ombudet:s ombud var med vid första intervjun. Denne har inte heller träffat A tidigare.

6.

Ombudet påverkar A starkt i att inte göra ålderstest erbjuden av Migrationsverket vilket påverkar beslutet i negativ riktning trots att detta strider mot EU:s asylprocedurdirektiv artikel 25.5b.

7.

A får ingen kännedom om att han tilldelats ett juridiskt ombud. Enligt ombudet fick hen fallet tilldelat sig tre dagar innan utredningssamtal. Ombudet är inte gott stöd under samtalet; A:s etniska härkomst skrivs fel trots upprepade påpekanden från A. Detta skyller ombudet på god man. Då ombudet under resten av processen fortsätter att vara svårkontaktbar och underlåter att vidarebefordra information, ber A familjehemsmamman om hjälp med att få byta ombud samt säger åt ombudet att de själva ska ombesörja överklagan då de ej har förtroende.

Ombudet negligerar detta och sänder in en överklagan mot A:s vilja samt bokar möte med tolk som genast avbokas av A. Trots det fakturerar ombudet Migrationsverket för utfört arbete samt för försenad avbokning av tolk.

8.

Ombudet har inte fullföljt sitt uppdrag att meddela Migrationsverket och Migrationsdomstolen att det kommit ny information i klientens ärende. Ombudet har inte heller förklarat för Migrationsdomstolen hur nya handlingar kommit i klientens ägo samt inte gått igenom ärendet ordentligt med klienten. Som konsekvens missar Migrationsdomstolen att ombudet inkommit med motstridiga uppgifter. Ombudet delger inte klienten Migrationsdomstolens beslut vilket leder till att möjlighet till överklagan går om intet. Ombudet lämnar beslutet tretton dagar efter att det vunnit laga kraft. Ombud anmält till disciplinnämnden.

9.

A har en oengagerad god man som blir anmäld till Överförmyndarnämnden. Ombudet har inte kontaktat A. Kvällen innan intervju får A veta att ett nytt ombud utsetts. Tio minuter innan intervjun träffar A det nya ombudet för första gången. A möts av en stressad tjänsteman som säger att intervju ändå ska genomföras. A har bett om tolk på dari men får en persisk tolk. Ombudet förhåller sig passiv hela intervjun.

10.

A lider av hjärtfel som kan vara dödligt om det inte behandlas i Sverige och får nytt läkarintyg om det. Ombudet väntar inte in intyget utan säger att överklagan är inskickad eftersom A ”kommer att få avslag ändå”. A skickar in intyg och överklagan med annan hjälp och får permanent uppehållstillstånd.

11.

A har mycket svårt att få kontakt med sitt ombud. Inget förberedande samtal, inget möte med genomgång av protokoll med tolk och därav ingen korrigerande av detsamma vilket ger fel grunder för beslutsfattande. Avslag grundat på att A påstås ha uppgett olika födelsedatum, något uppstått genom både feltolkning och oengagerat agerande av ombud.

12.

A som är handikappad kommer ensam till Sverige augusti 2015 och tilldelas ett ombud. När A:s syster med familj senare kommer till landet byts ombud utan att A tillfrågas. A får samma ombud som systemen. God man motsätter sig bytet då det är 60 mil mellan A:s boende och ombudets vistelseort. Det nya ombudet är inte anträffbart. Systemen får avslag men A får inget besked. Ombudet visar minimalt engagemang och A med kontaktperson får ideligen stöta på för att få besked och information. Ombudet och gode man verkar ense om att A inte har några större möjligheter till uppehållstillstånd och 18-årsdagen närmar sig utan att något händer med ärendet. A får kontakt med sitt första ombud som blir upprörd över den slarviga hanteringen. A lyckas få byta och det ursprungliga ombudet inkommer med kompletterande handlingar en dag innan A fyller 18. A får uppehållstillstånd. Det ombud som Migrationsverket bytte till utan att A tillfrågades träffar inte sin huvudman under hela processen. I det här fallet brister även gode man i sitt uppdrag.

13.

A blir feltranskriberad vid ankomst och skrivs upp i ålder med 1 år. A lyckas skaffa original-taskira från Afghanistan men ombudet är oengagerad, följer inte upp, och A:s felaktiga ålder ligger kvar. A:s felaktiga 18-årsdag infaller och han förlorar boende, god man och sammanhang samt flyttas till ett vuxenboende där hans psykiska hälsa blir allt sämre. Under denna tid får A ingen kontakt med sitt ombud. En ideell god man börjar hjälpa till att söka ombudet. I mars 2017 försöker personen få tid för ett möte. I april får de veta att ombudet inte arbetar på juridikfirman längre. I samband med kallelse till asylintervju i slutet på maj får A besked att ombudet är entledigad och att A får ett nytt ombud som bor 30 mil bort. I början av juni får A brev från den gamla juridikbyrå att ytterligare ett nytt ombud är tillförordnat. I mitten av juni får god man och A besked från detta ombud att det inte finns någon tid att träffas trots att A:s PTSD-symptom gör asylintervjun väldigt svår. Intervjun ställs in den då ombudet har andra åtaganden.

14.

A får ingen information av ombud eller god man om andra avslag. A blir istället uppringd av god man som berättar att det tredje avslaget kommit. A har alltså inte fått möjlighet att gå igenom och få avslaget förklarat och bereds ingen möjlighet att inkomma med nya uppgifter till Migrationsöverdomstolen.

15.

Ombudet träffar inte sin huvudman innan första intervjun och inte heller för genomgång av protokoll efter intervjun. Detta blir extra allvarligt då att tolkningen är så bristfällig under intervjun att A själv får rätta och förklara hela tiden. Gode man har förhinder när beslut ska överlämnas. Ombudet är inte närvarande under detta möte. Även denna gång finns stora brister i tolkningen vilket gör att A ber om att få fullfölja mötet med handläggare utan tolk. A blir chockad över hur intervjun formats om i protokollet han inte fått chans att gå igenom. Det är fullt av missförstånd och felaktigheter. När beslutet ska överklagas är ombudet svårtillgänglig och ointresserad. Till slut skrivs en överklagan

tillsammans med kontaktperson. Överklagan godkänns av Migrationsdomstolen. Dock sänds det beslutet till ombudet som struntar i att vidarebefordra det till A. En ny intervju bokas och genomförs i maj 2017. Ombudet fakturerar Migrationsverket för ett överklagande som ombudet inte arbetat med. Här brister både ombud, god man och tolkning.

16.

Ombudet är inte tillgängligt och ger inte information till god man om andra avslaget förrän efter tre veckor. A lyckas ordna fram vaccinationsintyg, skollegitimation, skolbetyg samt klubbkort från sitt gamla fotbollslag i Iran för att styrka sin identitet. Ombudet reser på semester och skickar in överklagan utan att ha fått kompletterande uppgifter av A. Fullmäktige och familjehem sammanställer och skickar in en egen överklagan med dokumentation.

17.

A har pashto som modersmål och kan begränsat tala dari. Ombudet talar persiska och anser att tolk inte behövs. A upplever att de förstår varandra dåligt. När protokollet kommer blir ombudet oanträffbar. A får sedan veta per telefon att ombudet sänt tillbaka protokollet efter att ha "rättat några små fel." Detta utan att A får möjlighet att granska vad Migrationsverkets intervjuprotokoll med hjälp av tolk på modersmålet.

18.

A har redan från start mycket svårt att få kontakt med sitt ombud. Upprepade gånger ber A Migrationsverket att få byta ombud. Migrationsverket lovar att undersöka möjligheterna men återkommer med besked att det inte är möjligt. Gode man har inte heller varit behjälplig och A saknar helt stöd i asylprocessen. Ombudet meddelar inte avslag två och tre. Ombudet uppmärksammar inte heller att A har två olika födelsedatum på olika dokument från Migrationsverket med ett års skillnad. A är föräldralös då föräldrarna sprängdes i ett attentat 2011. God man som lärt sig att det är mycket svårt för A att tala om dådet och händelserna söker Ombudet för förberedande samtal. Möte med ombudet sker i anslutning till asylintervju.

Ombudet vill inte att gode mannen är med under det förberedande mötet men A insisterar på att gode mannen följer med in. Under asylintervjun är ombudet ointresserad och kollar i sin mobil. A har svåra gråtattacker och i pausen undviker ombudet att prata med A. Vid slutet av intervjun avböjer ombudet att ställa klagande frågor med hänvisning till yttrandet som skulle skrivas när ombudet fått protokoll. God man stöter på efter två veckor men ombudet förnekar att protokollet kommit och uttrycker att gode mannen bör sköta sitt uppdrag och låta ombudet sköta sitt. Efter ytterligare en vecka får gode mannen veta av Migrationsverket att protokollet faxats till ombudet samma dag som intervjun skedde. God man får sedan en påminnelse från Migrationsverket om att yttrande om protokollet saknas och att utsatt datum för yttrandet passerats. Ombudet har begärt anstånd men är motsträvig till att gå igenom det med sin huvudman. Gode mannen får till slut protokollet via mail utan några klaganden eller tillrättalägganden. Ombudet underlåter även att informera om beslut så att A får veta om åldersuppskrivning i samband med vårdbesök. Avslag med påföljande överklagan följer samma mönster.

19.

A tilldelas ny god man i juli 2017. Det brådskar då förre gode mannen befinner sig i annat land och är oanträffbar. När ny god man tittar på ärendet ser hen att asylutredning gjordes 27 juni och finner det oroväckande då ett överklagande från Ombudet ska vara inne inom tre veckor. Ingen vet vad ombudet heter. Till slut får gode mannen ett namn och ett telefonnummer från Migrationsverket. Numret har ingen abonnent. Genom Eniro kopplar gode mannen en adress till en advokatfirma i Malmö. Gode mannen åker dit men ingen advokatfirma finns där. Efter ännu en sökning på firman ringer gode mannen ytterligare ett nummer och får svaret att ombudet gode mannen söker har semester. Tio minuter senare ringer det eftersökta ombudet upp och säger att om protokollet skulle dyka upp under semestern kan väl god

man gå igenom det med A och ombudets kollega. I det här fallet har det inte förekommit något förberedande samtal. Här brister både före detta god man och ombud och A är i princip rättslös. I skrivande stund vet inte A eller god man om ansökan om anstånd är inlämnat, vem som handlägger ärendet eller när ombudet återkommer.

20.

Familjehemskonsulent kontaktas på grund av A:s dåliga psykiska tillstånd som kraftigt försämrats då A och god man febrilt sökt kontakt med ombud för förberedande samtal inför asylutredning utan att lyckas. A, god man och konsulenten söker ombudet per mail, telefon och sms fram tills en vecka återstår innan intervjun ska äga rum. Ombudet svarar till slut på mail men försvinner igen. Till slut vill ombudet boka ett telefonmöte dagen innan intervjun men underlåter att vidarebefordra begärda handlingar och överlåter allt på gode man. Vid samtal med handläggare på Migrationsverket sägs att detta inte är någon anledning att skjuta upp en intervju. Familjekonsulenten påtalar bristen på barnperspektiv till både Migrationsverket och ombud. A som väntat i nästan två år på intervjun väljer att genomföra den med hjälp av familjehemskonsulent och god man. Enligt EU:s asylprocedurdirektiv artikel 31.5 ska förfarandet vid första instans under alla omständigheter slutföras inom 21 månader.

21.

Ombudet går inte att nå. A försöker desperat få ett överklagande. Till slut får A ett sms från ombudet som säger att det finns trettio minuter till förfogande dagen efter och ber i samma sms att A fixar tolk själv. A får avslag på överklagandet. Med hjälp av engagerad volontär skrivs ansökan om verkställighetshinder. A får inhibition.

22.

A får med hjälp av god man och efter många försök kontakt med sitt ombud. Ombudet (01) upplyser gode mannen om att hen bara får betalt för 10 timmar och därför inte har tid med några förberedande samtal. I så fall får A betala själv. Inför intervju kommer trots det en kallelse till juridikbyrån där A får träffa ombud 02 och en bristfällig tolk som A har mycket svårt att förstå. Ombud 02 är sjuk vid intervjun och den skjuts upp för att sedan genomföras med ombud 03 som aldrig träffat A, som ej är insatt i fallet och som inte har någon juridisk kompetens. I kallelsen står att "biträdet uppmanas att slutföra talan på plats". Det sker inte. När A kallas till kompletterande intervju kommer ett ombud 04 försent. A som är bättre än tolken på svenska är angelägen om att rätta protokollet och Migrationsverket lovar skicka det samma dag. Efter nya påtryckningar får A, en dryg månad efter att protokollet kommit till juridikbyrån komma för att gå igenom det. Under mötet med ett stressat ombud 05 görs det klart att ombud 05 inte har tid att svara på frågor. A har inte haft tillgång till de inlagor och dokument juridikbyrån skickat till Migrationsverket under processen. Försök att byta ombud har varit fruktlösa.

23.

A får avslag och blir ålderssuppskriven. Avslaget överklagas och muntlig förhandling äskas. A väntar. I mitten av juli meddelar ombudet att hen inte hört något i ärendet. I slutet av juli får A meddelande från Migrationsverket att A har återreseförbud då hen inte lämnat landet innan tidsfristen gått ut. Det visar sig att ombudet är sjukskriven och att ärendet har lämnats över till nytt ombud som ej kontaktat sin klient och säkerställt att informationen gått fram.

24.

A saknar förtroende för ombudet sedan A trots påtryckningar från god man och A inte beretts möjlighet att komplettera och komma med nya uppgifter inför skrivandet av överklagande. Ombudet skickar istället in överklagan utan A:s godkännande. Överklagan är mycket illa genomförd, full med stavfel och irrelevant information. Ombudet har lämnat felaktiga uppgifter och farit med osanning gentemot A. Prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen beviljas inte.

25.

Ombudet meddelar ej avslag på överklagan till Migrationsdomstolen. A får veta avslaget genom kallelsen till återvändarsamtal. På samtalet upplyser handläggaren om att tiden för att ansöka om prövningstillstånd till Migrationsöverdomstolen har gått ut, föregående dag. Viktiga dokument som stärker A:s asylskäl kommer därför inte till Migrationsöverdomstolens kännedom.

26.

A är svårt traumatiserad och får psykiatrisk hjälp. A kollapsar under första intervjutillfället. Migrationsverket kommunicerar protokollet med ombudet och anmodar hen att komma in med yttrande 16 november 2016. Inget yttrande inkommer. Efter upprepade påstötningar meddelar Migrationsverket 25/11 att ombudet förlorar sin rätt till ersättning om yttrandet uteblir. A har under denna tid haft samtalshjälp och kan börja berätta om sina asylskäl. Det finns alltså nya uppgifter som bör komma till Migrationsverkets kännedom. Men A får ingen kontakt med ombudet som skickar in ett yttrande utan dessa nya omständigheter och dessutom med direkta felaktigheter som försvagar A:s asylskäl. A som nu befinner sig inom sluten psykiatrisk vård har under sin asylprocess saknat stöd av såväl ombud som god man.

27.

Ombudet skickar överklagan utan att A fått läsa, ta del av eller beredas chans att komplettera. Ombudet tar del av Migrationsdomstolens avslag i mitten av juni. Först i slutet av juni skickas domen till god man och i början av juli får A ta del av domen via god man. I mitten av juli får A tillgång till själva domen. Överklagan/begäran om prövningstillstånd ska lämnas in inom tre veckor från beslutsdatum. När A får tillgång till beslutet är sista datum för överklagan redan förbi.

28.

A:s ombud uttalar i ett telefonsamtal att hemlandet är säkert och att A kan återvända dit, detta trots att asylskäl prövas individuellt. God man berättar att A tar mycket illa vid sig och blir förtegen. Ombudet träffar inte A före asylutredningen. Vid återgivningsmöte i början på juni ber god man att utredningen ska skickas. Den skickas efter påtryckningar i slutet av oktober. Ombudet har vid flera tillfällen uttryckt att hen inte tror på fallet, att hen saknar tid att handlägga ärendet och har först efter kraftfulla påtryckningar skickat överklaganden och inlagor. I dessa inlagor har ombudet inte heller byggt upp någon egen argumentation för att stärka sin klients sak. Ombudet är anmäld till Advokatsamfundet.

29.

A:s ombud underlåter att boka tolk vid genomgång av ett protokoll som innehåller många fel och som knappt vidrör A:s asylskäl. Ombudet underlåter att boka tolk även när överklagan ska skrivas. God man ringer till slut in en vän som kan lite av språket, men mötet och överklagan blir långt ifrån tillfredsställande. Ombudet går inte att nå efter att avslag meddelats, saknar kunskap om vid vilket datum överklagandet ska inkomma, meddelar aldrig när beslut fattas och använder inte material och intyg som A samlat in i ansökan om verkställighetshinder.

Källor

Al Shabaab är tillbaka i Somalia [hämtat 170906]

www.foi.se/press--nyheter/nyheter/nyhetsarkiv/2016-12-21-al-shabaab-ar-tillbaka-i-somalia.html

Asylproceduren. Farr, Flyktinggruppernas Riksråd. [hämtat 170905]

www.farr.se/sv/vad-vill-farr/asyproceduren

Bacha bazi och "danspojkar", Bacha Bereesh, Algheroeco [hämtat 170905]

www.algheroeco.com/bacha-bazi-bimbi-abusati-gioco-li-vestono-donna-li-stuprano/

Bacha bazi och "danspojkar", Bacha Bereesh, Daily Mail [hämtat 170905]

www.dailymail.co.uk/news/article-3384027/Women-children-boys-pleasure-secret-shame-Afghanistan-s-bacha-bazi-dancing-boys-dress-like-little-girls-make-skirts-abused-paedophiles.html

EASO. EASO publishes country origin information coi report armed groups. [hämtat 170909]

www.easo.europa.eu/news-events/easo-publishes-country-origin-information-coi-report-recruitment-armed-groups

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna [hämtat 170906]

www.manskligarattigheter.se/dm3/file_archive/020521/bb9e3648d3ba4bc99876ca6c6485a221/europa_501104.pdf

EU:s asylprocedurdirektiv, EU Lex [hämtat 170905]

eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=celex%3A32013L0032

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna [hämtat 170905]

www.manskligarattigheter.se/sv/vem-gor-vad/forenta-nationerna/fn-s-allmanna-forklaring

Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet [hämtat 170906]
www.regeringen.se/rattsdokument/lagratsremiss/2016/08/genomforande-av-det-omarbetade-asylprocedurdirektivet/

Lagradsremiss Uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå [hämtat 170905]
www.regeringen.se/4adf30/contentassets/11a4383d7c384c5c80c691ce5158c562/uppehallstillstand-for-studier-pa-gymnasial-niva

Lagradsremiss mottagande av ensamkommande barn [hämtat 170905]
www.regeringen.se/49bb75/contentassets/f9072fco06df4ceda66241000a3cfb10/lagratsremiss-mottagande-av-ensamkommande-barn

Metro. Stopp för asylbeslut med åldersbedömningar. [hämtat 170909]
www.metro.se/artikel/stopp-för-asylbeslut-med-åldersbedömningar-xt

Migrationsverket. Skydd och asyl i Sverige. För dig som är barn och har sökt asyl utan föräldrar. [hämtat 170909]
www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/For-dig-som-ar-barn-och-har-sokt-asyl/Utan-foraldrar/Asylansokan/Aldersbedomning.html

Policies, Practices and Prospects: The Unaccompanied Minors in Sweden [hämtat 170905]
www.socwork.net/sws/article/view/499/1003

Sudan. SIDA [hämtat 170906]
www.sida.se/Svenska/Har-arbetar-vi/Afrika/Sudan/Utvecklingen-i-Sudan/

Svenska Dagbladet. Skarp kritik: godtyckligt när flyktingars ålder bedöms [hämtat 170909]
www.svd.se/skarp-kritik-rorigt-nar-flyktingars-alder-bedoms

Talibans möjligheter att hitta sina offer [hämtat 170906]
www.refworld.org/docid/56d7f2670.html

UNHCR:s handbok [hämtat 170906]
www.asylumlawdatabase.eu/sites/asylumlawdatabase.eu/files/aldfiles/UNHCR%20Handbook%20SV.pdf

EU:s asylprocedurdirektiv⁴

Artikel 4

Ansvariga myndigheter

4.1

Medlemsstaterna ska för alla förfaranden utse en beslutande myndighet som ska ansvara för en korrekt prövning av ansökningarna enligt detta direktiv. Medlemsstaterna ska se till att denna myndighet *förses med de resurser som krävs, inbegripet tillräckligt med kompetent personal, för att utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv* (vår kursivering).

4.3

Medlemsstaterna ska se till att personalen vid den beslutande myndighet som avses i punkt 1 har den utbildning som krävs. Därför ska medlemsstaterna tillhandahålla relevant utbildning som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i förordning (EU) nr 439/2010. Medlemsstaterna ska också ta hänsyn till den relevanta fortbildning som har tagits fram och utvecklats av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (nedan kallat *stödkontoret*). Personer som intervjuar sökande i enlighet med detta direktiv ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr.

Artikel 10

Krav som ställs på prövningen av asylansökningar

10.3

Medlemsstaterna ska se till att den beslutande myndigheten fattar sina beslut om ansökningar om internationellt

⁴ eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=celex%3A32013L0032

skydd efter en korrekt prövning. Medlemsstaterna ska därför se till att:

- a) ansökningar prövas och beslut fattas individuellt, objektivt och opartiskt,
- b) exakt och aktuell information erhålls från olika källor, t.ex. från stödkontoret, UNHCR och relevanta internationella människorättsorganisationer, om den allmänna situation som råder i de sökandes ursprungsländer och, vid behov, i de länder som de sökande har rest igenom, och att denna information görs tillgänglig för den personal som ansvarar för att pröva asylansökningar och fatta beslut om dessa,
- c) den personal som prövar asylansökningar och fattar beslut om har kunskap om tillämpliga normer på området för asyl- och flyktinglagstiftning,
- d) den personal som prövar ansökningar och fattar beslut om dessa har möjlighet att vid behov inhämta råd från experter i särskilda frågor, t.ex. medicinska frågor, kulturella frågor och religionsfrågor samt barn- eller könsrelaterade frågor.

Artikel 14 *Personlig intervju*

14.1

Innan den beslutande myndigheten fattar något beslut ska sökanden ges tillfälle att höras om sin ansökan om internationellt skydd av en person som är behörig att genomföra en sådan intervju enligt nationell rätt. Intervjuer om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska genomföras av personal vid den beslutande myndigheten. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 42.2 b.

Om ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, vilket gör det praktiskt omöjligt för den beslutande myndigheten att i tid genomföra intervjuer om innehållet i varje ansökan, får medlemsstaterna besluta att personalen vid en annan myndighet tillfälligt engageras för att genomföra sådana intervjuer. I sådana fall ska personalen vid den andra myndigheten på förhand erhålla relevant fortbildning, som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i förordning (EU) nr 439/2010. Personer som genomför personliga intervjuer med sökande i enlighet med detta direktiv ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på en sökandes förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr.

Artikel 15 *Krav på den personliga intervjun*

15.3

Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att personliga intervjuer genomförs under sådana förhållanden att sökandena kan lägga fram skälen för sina ansökningar på ett heltäckande sätt. Medlemsstaterna ska därför:

- a) se till att den person som genomför intervjun har den kompetens som krävs för att kunna beakta de personliga och allmänna omständigheter som ligger bakom ansökan, inklusive sökandens kulturella ursprung, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller utsatta ställning,
- b) om möjligt ordna så att intervjun med sökanden genomförs av en person av samma kön, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan,
- c) utse en tolk som kan säkerställa en fungerande kommunikation mellan sökanden och den person som genomför intervjun; kommunikationen ska äga rum på det språk som sökanden föredrar, såvida det inte finns något annat språk som han eller hon förstår och som han eller hon kan kommunicera tydligt på; när det är möjligt ska medlemsstaterna

tillhandahålla en tolk av samma kön som sökanden, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan,
e) se till att intervjuer med underåriga genomförs på ett barntillvänt sätt.

Artikel 16

Den personliga intervjuens innehåll

När den beslutande myndigheten genomför en personlig intervju om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska myndigheten se till att sökanden har lämpliga möjligheter att lägga fram underlag som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU så fullständigt som möjligt. Detta ska innebära en möjlighet för sökanden att förklara eventuella saknade uppgifter och/eller eventuella oförenligheter och motsägelser i sökandens utsagor.

Artikel 17

Rapportering och upptagning av personliga intervjuer

17.3

Medlemsstaterna ska se till att sökanden ges möjlighet att muntligen och/eller skriftligen kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller missuppfattningar i rapporten eller utskriften, antingen i samband med att den personliga intervjun avslutas eller inom en fastställd tidsfrist innan den beslutande myndigheten fattar beslut. För detta ändamål ska medlemsstaterna säkerställa att sökanden underrättas om rapportens hela innehåll eller innehållet i de väsentliga delarna av utskriften, om nödvändigt med bistånd av en tolk. Medlemsstaterna ska därefter begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskriftens innehåll återger intervjun korrekt.

17.4

Om en sökande vägrar bekräfta att innehållet i rapporten eller utskriften återger den personliga intervjun korrekt, ska skälen till vägran noteras i sökandens akt.

En sådan vägran ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan.

Artikel 25

Garantier för ensamkommande barn

25.1

a) Medlemsstaterna ska snarast möjligt vidta åtgärder för att säkerställa att en företrädare företräder och biträder det ensamkommande barnet, för att göra det möjligt för honom eller henne att utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv; det ensamkommande barnet ska omedelbart informeras om att en företrädare har utsetts; denna företrädare ska utföra sitt uppdrag i enlighet med principen om barnets bästa och ska ha de nödvändiga sakkunskaper för detta; företrädaren ska endast bytas ut om det är nödvändigt; organisationer eller personer som befinner sig i eller skulle kunna befinna sig i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet ska inte kunna utses till företrädare; företrädaren kan också vara den företrädare som avses i direktiv 2013/33/EU,
b) [Medlemsstaterna ska] se till att företrädaren ges tillfälle att informera det ensamkommande barnet om innebörden och de tänkbara konsekvenserna av den personliga intervjun och, i förekommande fall, om hur han eller hon kan förbereda sig inför den personliga intervjun. Medlemsstaterna ska se till att företrädaren och/eller en juridisk rådgivare eller annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare är närvarande vid denna intervju och har möjlighet att

ställa frågor och lämna synpunkter, inom den ram som fastställs av den person som genomför intervjun.

25.3

a) Medlemsstaterna ska se till att om ett ensamkommande barn intervjuas om sin ansökan om internationellt skydd i enlighet med artiklarna 14–17 och 34, ska denna intervju genomföras av en person som har nödvändiga kunskaper om underårigas särskilda behov,

b) Medlemsstaterna ska se till att den beslutande myndighetens beslut om en asylansökan från ett ensamkommande barn förbereds av en tjänsteman med nödvändiga kunskaper om underårigas särskilda behov.

25.5

Medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en ansökan om internationellt skydd i sådana fall där medlemsstaterna, efter sökandens allmänna uttalanden eller andra relevanta indikationer hyser tvivel beträffande sökandens ålder. Om medlemsstaterna därefter fortfarande hyser tvivel när det gäller sökandens ålder ska de utgå ifrån att sökanden är underårig.

Artikel 31

Prövningsförfarandet i första instans

31.5

Medlemsstaterna ska under alla omständigheter slutföra prövningsförfarandet inom högst 21 månader från det att ansökan inkommit.